ជីវិតរបស់ពីតាគុស
PITTACUS

★ រីកចំរើននៅក្នុងអូឡាំព្យ៉ាដទី៤២ ។ បានទទួលមរណភាពនៅក្នុងឆ្នាំទី៣នៃអូឡាំព្យ៉ាដទី៥២... ចូលក្នុងអាយុ៧០ឆ្នាំ ។

ពីតាគុស បុត្ររបស់អ៊ីរ៉ាឌីយុស ដែលមានកំណើតនៅត្រាស, បានប្រសូត្រឡើងនៅមីទីឡែន ទីក្រុងតូចមួយនៅកោះឡេប៊ូស ក្នុងកំឡុងអូឡាំព្យ៉ាដទី២៩ ។ បុគ្គលនេះ កាលនៅក្នុងយុវវ័យមានចិត្តអង់អាចក្លាហានជាយុទ្ធជនមោះមុត, ជាមេបញ្ជាការដ៏ល្បី និងជាប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ដ៏គួររាប់អាន ។ គាត់បានជ្រើសរើសយកបាវចនាមួយដែលថែងថា គេត្រូវតែសំរបសំរួលអាត្មាជាមួយនឹងពេលវេលា ហើយត្រូវតែឆ្លៀតឱកាសបំពេញគោលប្រាថ្នា ដែលគេអាចឆ្លៀតធ្វើទៅបាន ។

នៅក្នុងកិច្ចការដំបូងបំផុតរបស់គាត់ ពីតាគុសបានចងសម្ពន្ធមេត្រីជាមួយប្អូនរបស់អាល់សេរ ដើម្បីប្រឆាំងតទល់នឹងជនផ្តាច់ការនៅប៉េឡង់ត្រី (ជនក្រោយនេះបានដណ្តើមយករាជ្យអំណាចស្តេចនៅលើកោះឡេប៊ូស) នៅទីបំផុតក៏បានទទួលជោគជ័យក្នុងការកំចាត់ស្តេចត្រាញ់នេះរហូតដល់ខ្ចាត់ខ្ចាយទៅ ។ សកម្មភាពនេះបានធ្វើឲ្យពីតាគុសមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញជាអ្នកក្លាហាន ។

តាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ វាមានសង្គ្រាមមួយដ៏កាចសាហាវឃោរឃៅរវាងពួកមីទីឡែននិងពួកទីក្រុងអាតែ្ទន ក្នុងប្រការដណ្តើមយកទឹកដីមួយឈ្មោះអាហ្ស៊ីសីទីឌ ។ ពួកមីទីឡែនបានជ្រើសរើសយកពីតាគុស ដើម្បីបញ្ជាកងទ័ពរបស់ក្រុមខ្លួន ។ នៅពេលដែលកងទ័ពទាំងពីរបានមកប្រឈមមុខគ្នាហើយ ព្រមទាំងសង្រ្គឹតដាក់គ្នាមុននឹងហក់លោតចូលប្រយុទ្ធ ពីតាគុសក៏បានស្នើសុំឲ្យសំរេចយកជោគជ័យក្នុងការប្រយុទ្ធមួយទល់នឹងមួយវិញ ។ គាត់បានសុំប្រយុទ្ធតែដួយជាមួយនឹងហ្វ្រីណុង ឧត្តមបញ្ជាការកងទ័ពខាងក្រុងអាតែ្ទន ដែលជាអ្នកល្បីល្បាញក្នុងការប្រយុទ្ធតទល់គ្នាគ្រប់ប្រភេទ ហើយដែលធ្លាប់បានទទួលរង្វាន់កិត្តិយសច្រើនដងនៅក្នុងកីឡាអូឡាំពីកទៀតផង ។

ហ្វ្រីណុងក៏បានទទួលយល់ព្រមធ្វើការប្រយុទ្ធ ។ គេបានសំរេចថា អ្នកឈ្នះត្រូវតែមានឈ្មោះដាច់ខាត ថាជាអ្នកតណ្តើមយកទឹកដីបាន ។ ឧត្តមសេនិយទាំង

ពីរក៏បានចូលមកក្នុងទីលានប្រកួត ដែលឋិតនៅចំចន្លោះកណ្ដាលនៃកងទ័ពទាំងសង្ខាង ។ ពីតាគុសបានលាក់សំណាញ់មួយនៅក្នុងខែលរបស់ខ្លួន ។ គាត់រង់ចាំឱកាសយ៉ាងប៉ិនប្រសប់ជាទីបំផុត លុះពេលវេលាមកដល់ គាត់ក៏បានយកសំណាញ់រុំព័ទ្ធហ្វ៊ីណុង ដែលពុំបានប្រុងប្រយ័ត្នខ្លួនជាមុនសោះ ហើយគាត់ក៏ស្រែកថា ៖ « ខ្ញុំមិនមែនចាប់បានមនុស្សម្នាក់ទេ, ខ្ញុំចាប់បានត្រីមួយ » ។ ពីតាគុសក៏សម្លាប់សត្រូវរបស់ខ្លួននៅក្រោមក្រសែភ្នែកកងទ័ពទាំងពីរ ហើយគាត់ក៏បានក្លាយទៅជាម្ចាស់ទឹកដី (ដែលគេបានប្រជែងដណ្ដើមគ្នា) ។ គឺតាំងពីពេលនោះមក ដែលមានដើមកំណើតនៃសំណាញ់ ដែលគេយកមកសំដែងក្នុងឆាកល្ខោន ដើម្បីឲ្យពលរដ្ឋបានកំសាន្តចិត្ត ។

នៅពេលដែលអាយុគាត់កាន់តែបានចំរើន... ពីតាគុសក៏បានបន្ថយពលភាពរបស់គាត់វិញ ។ គាត់ក៏បានចាប់ផ្ដើមក្រេបជញ្ជក់នូវគុណភាព និងសេចក្ដីសុខក្សេមក្សាន្តនៃទស្សនវិជ្ជា ។ ពួកអ្នកស្រុកមីទីឡែន ដែលមានសេចក្ដីគោរពកោតខ្លាចជាពិសេសចំពោះរូបគាត់ ក៏បានប្រគល់កៅអីចៅហ្វាយក្រុងឲ្យគាត់កាន់កាប់ ។ ការពិសោធន៍មួយដ៏វែងឆ្ងាយនិងដ៏លំបាក បានធ្វើឲ្យគាត់សម្លឹងមើលដោយគ្មានតក់ស្លុត នូវភាពវិលត្រឡប់ចុះឡើងនៃកង់វាសនា ។

បន្ទាប់ពីបានរៀបចំឲ្យមានសណ្ដាប់ធ្នាប់នៅក្នុងសាធារណរដ្ឋ, គាត់ក៏បានលះបង់ចោលសាលាក្រុង ដែលគាត់បានកាន់កាប់ត្រួតត្រាចំនួន១២ឆ្នាំ ហើយខ្លួនគាត់ក៏បានដកថយចេញពីការច្របូកច្របល់នៃកិច្ចការរដ្ឋ ។

បន្ទាប់ពីបានស្វះស្វែងរកសម្បត្តិគ្រប់យ៉ាង ពីតាគុសក៏បានចាប់ផ្ដើមមើលងាយមើលស្រាលរបស់ទ្រព្យទាំងនេះវិញ ។ ពួកអ្នកស្រុកមីទីឡែន ក្នុងការថ្លែងអំណរគុណចំពោះគាត់ក្នុងកិច្ចការសាធារណៈដែលគាត់បានបំពេញ ក៏បានប្រគល់ដីធ្លីមួយដ៏ល្អភិរម្យជូនចំពោះគាត់ គឺជាទីដីមួយល្វឹងល្វើយ មានទឹកជ្រោះឆ្លងកាត់ រុំព័ទ្ធដោយព្រៃឈើនិងចំការទំពាំងបាយជូរ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ មានកន្លែងគង្វាលចៀម ដែលអាចផ្ដល់កំរៃគ្រប់គ្រាន់ អនុញ្ញាតឲ្យគាត់រស់បានស្រួលនៅពេលដែលគាត់ចូលនិវត្តន៍ ។ ពីតាគុសក៏លើកស្នូររបស់គាត់ ហើយចាប់ផ្ដើមចោលយ៉ាងឆ្ងាយជាទីបំផុតដែលគាត់អាចធ្វើទៅបាន ហើយគាត់សុខចិត្តយកត្រឹមតែផ្ទៃដីក្រឡាដែលបានពីចម្ងាយហោះហើរ (បួនជ្រុងស្មើ) នៃស្នូររបស់គាត់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកចៅក្រមទាំងឡាយក៏មានចម្ងល់និងសេចក្ដីសុភាពរាបសារបែបនេះ ហើយក៏បានសុំឲ្យគាត់ពន្យល់ពីមូលហេតុ ។ គាត់ក៏បានឆ្លើយតបដោយគ្មានការពន្យល់វែងឆ្ងាយ ថា ៖ « បានតែមួយភាគ វាគ្រាន់បើជាងបានទាំងអស់ » ។

ថ្ងៃមួយស្ដេចក្រេស៊ុសបានសរសេរលិខិតទៅអញ្ជើញគាត់ឲ្យមកមើលឃ្លាំង

សម្បត្តិរបស់ទ្រង់ ។ ពីតាគុសក៏បានសរសេរតបទៅស្តេចវិញ ដោយសេចក្តីដូច្នេះថា ៖

« ទ្រង់ចង់ណែនាំខ្ញុំឲ្យទៅស្រុកសីឌី ដើម្បីទៅសម្លឹងមើលកំណប់ទ្រព្យរបស់ទ្រង់ ៖ ដោយពុំចាំបាច់ឃើញក៏បានដែរ ខ្ញុំក៏បានដឹងរួចស្រេចទៅហើយថា កូនប្រុសរបស់ហាលីយ៉ាត់ ជាស្តេចដ៏ពូកែរុងរឿងអស់លើទាំងស្តេច ។ ប៉ុន្តែបើទោះជាខ្ញុំមានរបស់របរទាំងអស់ដែលទ្រង់មានក៏ដោយ ក៏នៅតែខ្ញុំមិនអាចមានលើសពីសព្វថ្ងៃដែរ ។ ខ្ញុំមិនត្រូវការទ្រព្យធនអ្វីទេ ។ ខ្ញុំអាចរស់ដោយសប្បាយ នៅក្នុងរបស់បន្តិចបន្តួច ដែលខ្ញុំមានជាចាំបាច់សំរាប់ធ្វើឲ្យយើងរស់... គឺខ្លួនខ្ញុំជាមួយមិត្តភក្តិ២-៣នាក់របស់ខ្ញុំប៉ុណ្ណោះ ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំអាចធ្វើដំណើរទៅលេងទ្រង់ក៏បាន គឺសំរាប់គ្រាន់ឲ្យទ្រង់សប្បាយចិត្តតែប៉ុណ្ណោះ... » ។

ក្រេស៊ុស បន្ទាប់ពីបានបង្ក្រាបជនជាតិក្រិកនៅអាស៊ីរួចមកកាលណា ក៏បានសំរេចចិត្តរៀបចំនាវា ដើម្បីធ្វើសង្គ្រាមជើងទឹកដណ្តើមយកកោះក្រិកទាំងឡាយ ។ ពីតាគុសនៅពេលនោះ ក៏បានធ្វើដំណើរមកសារឌី ក្រេស៊ុសក៏សួរគាត់ថា តើមានអ្វីប្លែកនៅស្រុកក្រិក ?

- អម្ចាស់, ពីតាគុសពោល, ពួកអ្នករស់នៅក្នុងកោះទាំងប៉ុន្មាន បានទិញសេះ ១០,០០០ក្បាល ពួកគេបំរុងធ្វើសង្គ្រាមតទល់ជាមួយនឹងទ្រង់ដល់ទីក្រុងសារឌីតែម្តង ។

ឮដូច្នេះ ក្រេស៊ុសក៏លើកយកបញ្ហានេះទៅគិតពិចារណាដោយមធ្យ័ត រួចទ្រង់ពោលថា ៖

-សូមបួងសួងអស់ពួកទេព្តា... ធ្វើយ៉ាងណាឲ្យពួករស់នៅក្នុងកោះទាំងនោះយកទ័ពសេះមកច្បាំងនឹងយើងចុះ ។

ពីតាគុសក៏ឆ្លើយតបទៅក្រេស៊ុសថា ៖

- ខ្ញុំមើលទៅទ្រង់ ហាក់ដូចជាបន់ស្រន់ឲ្យពួកនៅក្នុងកោះលើកទ័ពសេះ មកវាយទ្រង់នៅលើដីគោក ។ ទ្រង់គិតឃើញដូច្នេះត្រឹមត្រូវហើយ ប៉ុន្តែទ្រង់កុំអាលអរពេក... ទ្រង់ត្រូវតែគិតថា ពួកកោះនឹងសប្បាយសើចយ៉ាងណាទៅ នៅពេលដែលគេដឹងថា ទ្រង់កំពុងរៀបចំកងនាវាទៅច្បាំងនឹងពួកគេ ? ពួកគេរៀបចំជាស្រេចនឹងប្រយុទ្ធជាមួយទ្រង់ និងពួកសីឌីតាមជើងទឹក... ដើម្បីសងសឹកនឹងវាសនាអាក្រក់របស់ពួកក្រិកទាំងប៉ុន្មាន ដែលទ្រង់បានធ្វើឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងទាសភាព ។

ស្តេចក្រេស៊ុសនឹកស្មានថា ពីតាគុសដឹងពីគោលបំណងសម្ងាត់របស់ទ្រង់ ។ ទ្រង់ក៏លះបង់គំនិតនៃការរៀបចំកងទ័ពជើងទឹកនេះចោលចេញ ហើយបែរជាចងស្ពានមេត្រីជាមួយនឹងពួកជនជាតិក្រិកដែលរស់នៅក្នុងកោះទាំងឡាយនោះវិញ ។

ពីតាគុសមានទម្រង់មុខរៀចម្នាង ។ គាត់ចេះតែមានជម្ងឺឈឺភ្នែកជានិច្ចជាកាល ។ គាត់មានរាងធាត់ដុះខ្លាញ់ ហើយមានសំលៀកបំពាក់មិនជាបើ ។ គាត់មានដំណើរដើរយ៉ាងលំបាក ដោយសារតែគាត់មានពិការភាពម៉្យាងនៅជើងទាំងពីរ ។ គាត់បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយកូនស្រីរបស់ជ្រាកុង អ្នកសរសេរច្បាប់ ។ គឺជាស្រីម្នាក់តែពោរពេញទៅដោយមោទនភាព និងមានបុកពាក្រអឺតក្រទមឆ្មើងឆ្មៃ ដែលគ្មាននរណាអាចទ្រាំទ្របាន ។ ភរិយារបស់គាត់នេះ បានត្រឹមតែចេះមើលងាយប្ដីរបស់ខ្លួនឯង ពីព្រោះដោយគាត់មានរូបរាងមិនល្អ... ម៉្យាងវិញទៀតដោយសារតែអ្នកស្រីចេះតែនឹកថាខ្លួនឯង មានដើមកំណើតក្នុងពូជពង្សខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ថ្ងៃមួយពីតាគុសបានអញ្ជើញពួកទស្សនវិទូ ដែលត្រូវជាក្រុមមិត្តភក្ដិរបស់គាត់មកបរិភោគអាហារល្ងាច ៖ នៅពេលដែលម្ហូបអាហាររៀបចំរួចហើយ ប្រពន្ធគាត់ដែលចេះតែមួរម៉ៅមិនចេះចប់មិនចេះហើយក្នុងរឿងផ្សេងៗ... ក៏បានរុញតុរុញចានដែ-លមានសាច់ទាំងប៉ុន្មានឲ្យក្រឡាប់ធ្លាក់អស់ ។ ពីតាគុសគ្មានបានសំដែងនូវកំហឹងអ្វីទាំងអស់ គាត់គ្រាន់តែបាននិយាយទៅកាន់ភ្ញៀវទាំងឡាយថា ៖

– មីស្ទីគេហ្នឹងវាឆ្កួតទេ... សូមកុំប្រកាន់ខឹងធ្វើអ្វី...

ការទាស់ទែងខ្វែងគំនិតគ្នានេះ ដែលធ្លាប់កើតមានឡើងជាអចិន្ត្រៃយ៍ រវាងរូបគាត់និងភរិយាគាត់... បានបណ្ដាលឲ្យគាត់មានការស្អប់ខ្ពើមជាខ្លាំងចំពោះអាពាហ៍ពិពាហ៍ទាំងឡាយណា ដែលមិនបានសំរេច (គឺចំណងមេត្រីរវាងគូកម្ម) ។ ថ្ងៃមួយបុរសម្នាក់បានមកសួរគាត់ថា តើស្ត្រីប្រភេទណាទៅ ដែលគេត្រូវសំរេចយកធ្វើប្រពន្ធ គឺដោយហេតុថា ខ្លួនគេត្រូវប្រឈមមុខនឹងស្ត្រីពីរប្រភេទដែលគេត្រូវជ្រើសរើស... ។

ថ្ងៃមួយបុរសម្នាក់បានមកសួរគាត់ថា តើស្ត្រីប្រភេទណាទៅ ដែលគេត្រូវសំរេចយកធ្វើប្រពន្ធ គឺដោយហេតុថា ខ្លួនគេត្រូវប្រឈមមុខនឹងស្ត្រីពីរប្រភេទ ដែលគេត្រូវជ្រើ សរើស ៖ ម្នាក់មានវណ្ណៈប្រហាក់ប្រហែលនឹងរូបគេ, ម្នាក់ទៀតជាកូនក្រមុំចេញពីត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់, សំបើមទាំងកិត្តិយស សំបើមទាំងទ្រព្យសម្បត្តិ ។ ពីតាគុសក៏លើកដំបងមួយដែលគាត់ឈរច្រត់ពីលើ រួចហើយគាត់ស្រែកយ៉ាងត្រគោះថា ៖

– ទៅឲ្យឆ្ងាយនុះន៎! នៅកាច់ជ្រុងផ្លូវថ្នល់ មានក្មេងមួយក្រុមវាកំពុងតែលេងប្រឡែងគ្នា... ចូរឯងទៅសាកសួរពួកវាទៅចុះ...

យុវជននោះក៏បានដើរតម្រង់ទៅរកក្មេងៗ ។ លុះបានដឹងរឿងនេះកាលណាពួកវាក៏នាំគ្នាសើចគិលឡើង សប្បាយអស់ពីដួងចិត្ត... នៅទីបំផុតវានិយាយទៅកាន់បុរសថា ៖

– ចូរពួងងជ្រើសរើសយកនាងស្រីណា ដែលមានថានៈស្មើនិងពួឯង ! ។

រឿងនេះ ក៏បានណែនាំឲ្យបុរសលែងនឹកនាដល់ស្ត្រីថ្នាក់លើខ្ពស់ឆ្ងាយពីវ-ណ្ណៈខ្លួន... ហើយឲ្យជ្រើសរើសស្ត្រីដែលមានថានៈស្មើនឹងខ្លួនវិញ ។

ពីតាគុសចូលចិត្តបរិភោគម្ហូបអាហារក្រៀមក្រោះ, គាត់ផឹកតែទឹកម៉ាស៊ីនស្ទើរតែគ្រប់ពេលវេលាទៅហើយ, ថ្វីបើនៅមីទីឡែនមានសំបូរដោយស្រាក្រហមដ៏ឆ្ងាញ់ពិសារយ៉ាងណាក៏ដោយ ។

★ ពីតាគុសបានផ្ដែផ្ដាំយ៉ាងសម្ងាត់ទៅឲ្យប៉េរីយ៉ង់ដ្រឺថា ឲ្យគាត់នេះឈប់ផឹកស្រាក្រហមទៅ ប្រសិនបើគាត់ចង់ធ្វើនាយថៅហ្វាយដោយជោគជ័យនៅស្រុកកូរាំងត្តឺ ហើយបើគាត់ចង់បន្តអំណាចផ្ដាច់ការរបស់គាត់តទៅទៀត ។

★ គាត់បានដាក់បទបញ្ជាថា មនុស្សណាដែលបានប្រព្រឹត្តខុស នៅពេលដែលខ្លួនស្រវឹងស្រា... ត្រូវទទួលទោសពិន័យពីរត្រួត ។

★ គាត់បាននិយាយជាប្រក្រតីថា ការចាំបាច់ជាកម្លាំងមួយដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិពេកណាស់ សូម្បីតែពួកទេព្ដាក៏ត្រូវឱនខ្លួនលំទោនតាមផងដែរ ។

★ គាត់បាននិយាយថា ទាល់តែនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋ ទើបមានមនុស្សម្នាក់ អាចបង្ហាញនូវការលាតសន្ធឹងនៃបញ្ញារបស់ខ្លួនបាន ។

★ ពួកមនុស្សមានបញ្ញាត្រូវចេះប្រុងប្រៀបទុកជាមុន នូវសេចក្ដីទុក្ខលំបាកដែលអាចធ្លាក់មកលើរូបគេជាយថាហេតុ, គឺធ្វើយ៉ាងណាឲ្យខ្លួនគេមានលទ្ធភាពការ-ពារខ្លួន និងដើរវាងគ្រោះថ្នាក់បាន ។ ចំណែកពួកជនដែលមានចិត្តធម៌មេត្តា គួរតែជួយស្ដួយដោយសេចក្ដីសប្បុរស ឲ្យពួកទាំងនេះមានការប្រឹងប្រែងតស៊ូទប់ទល់នៅពេលដែលសេចក្ដីទុក្ខវេទនា បានធ្លាក់មកដល់ពួកគេ ។

★ គឺជាការមួយលំបាកពន់ពេកណាស់ ក្នុងការធ្វើជាមនុស្សល្អ ។

★ គ្មានការអ្វីដែលល្អប្រសើរជាជាងកិច្ចការដែលគេកំពុងតែប្រឹងប្រែងបំពេ-ញឲ្យបានគាប់ប្រសើរក្នុងពេលវេលានេះទេ...

★ ដើម្បីឲ្យបានទទួលជោគជ័យ គេត្រូវតែគិះត្រិះរិះពិចារណាឲ្យបានវែងឆ្ងាយរួចហើយចាប់ផ្ដើមអនុវត្តជាបន្ទាន់ នូវគំរោងការណ៍ដែលគេបានគិតថ្លឹងថ្លែងដល់ទីជំរៅ ។

★ ជោគជ័យដ៏ល្អប្រសើរបំផុត គឺជោគជ័យដែលគេយកបានដោយគ្មានការបង្ហូរឈាម ។ ហើយដើម្បីឲ្យមហារដ្ឋមួយមានការគ្រប់គ្រងល្អប្រសើរ គឺត្រូវតែព្រះរាជាអង្គនោះ ព្រមទាំងអ្នកកាន់កាប់ក្រសួងអំណាចធំៗទាំងឡាយ ចេះគោរពច្បាប់ហាក់ដូចជាប្រជាពលរដ្ឋតូចតាចផងដែរ ។

★ បើអស់លោកអ្នកមានគោលបំណងចង់បំពេញកិច្ចការអ្វីមួយ (ពីតាគុសនិ

យាយទៅកាន់សាវ័ករបស់គាត់) ចូរកុំអួតអាងប្រាប់នរណាជាមុនឲ្យសោះ, ពីព្រោះថា បើក្នុងភ័ព្វវាសនាអាក្រក់ លោកអ្នកប្រែជាមិនបានសំរេចទៅវិញ នោះអ្នកផងនឹងសើចចំអកឲ្យលោកអ្នកជាមិនខាន ។

★ កុំស្តីបន្ទោសដល់ជនណាម្នាក់ នៅពេលដែលគាត់នេះកំពុងធ្លាក់ខ្លួនអភ័ព្វ.. ដើម្បីចៀសវាងកុំឲ្យគេស្តីបន្ទោសចំពោះរូបលោកអ្នកផងដែរ នៅពេលណាដែលវេនរបស់លោកអ្នកធ្លាក់មកដល់ ។

★ កុំនិយាយអាក្រក់ពីនរណាឲ្យសោះ បើទោះជាអំពីសត្រូវរបស់លោកអ្នកក៏ដោយ ។

★ ចូរថែរក្សាមិត្តភក្តិរបស់លោកអ្នកឲ្យបានស្រួលបួល ព្រមទាំងរស់នៅជាមួយអ្នកទាំងនេះ ដោយប្រយ័ត្នប្រយែងក្នុងប្រការដែលអ្នកទាំងនេះ អាចប្រែក្លាយក្នុងថ្ងៃណាមួយ ទៅជាគូបរបក្សដ៏ធំបំផុតរបស់អស់លោកអ្នក ។

★ ចូរស្រឡាញ់ភាពបរិសុទ្ធ (ការមិនមានទាក់ទងតាមផ្លូវស្នេហា), ការបរិភោគត្បិតត្បៀត ហើយនិងសេចក្តីពិត ។

★ ត្រូវគោរពកោតខ្លាចព្រះ និងទេពតាទាំងឡាយ ។

★ ត្រូវសងរបស់បញ្ញើទៅដល់ម្ចាស់ដើមវិញ ឲ្យបានស្អាតនិងគ្មានខ្វះខាត ដូចដែលគេផ្ញើលោកអ្នក ។ មិនត្រូវទម្លាយការសម្ងាត់ណាមួយជាដាច់ខាត ។

★ គាត់បានសរសេរកំណាព្យមួយ ដែលគាត់បានអះអាងថា គេគួរតែស្រវារយកធ្នូនិងព្រួញរបស់គេ ដើម្បីស្វែងតាមបាញ់ប្រហារជនអាក្រក់ នៅទីកន្លែងណាដែលគេបានជួបប្រទះជននេះ ពីព្រោះដោយចិត្តរបស់មនុស្សអាក្រក់តែងមានពីរតម្រួត... មាត់របស់វាមិនដែលថ្លាថ្លែងអ្វីចេញមក ដែលគួរឲ្យទុកចិត្តបាននោះទេ ។

★ ក្រេស៊ុសបានបញ្ជូនប្រាក់មួយចំនួនធំ ទៅជូនពីតាគុស នៅពេលដែលគាត់ចូលនិវត្តន៍ ។ គាត់មិនបានព្រមទទួលយកឡើយ ។ គាត់បានឆ្លើយដោយគ្មានរំភើបថា ÷ ខ្ញុំមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនហួសពាក់កណ្តាលដែលខ្ញុំត្រូវការចង់បាននោះទៅហើយ... ពីព្រោះបងរបស់ខ្ញុំបានស្លាប់ទៅដោយគ្មានកូនចៅ ចំណែកកេរ្តិ៍មរតករបស់គាត់ បានធ្លាក់មកលើរូបខ្ញុំទាំងអស់ ។

* *

*

ពីតាគុសចេះប្រើសំដីឆ្លើយតបយ៉ាងរហ័ស ហើយប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណ ។ គាត់មិនដែលស្ថិតនៅក្នុងសភាពទ័លច្រកម្តងណាឡើយ បើទោះជាគេចោទសំនួរទៅលើរូបគាត់ដោយរបៀបណាក៏ដោយ ។

ថ្ងៃមួយគេបានសួរគាត់ថា ÷ តើរបស់អ្វីដែលផ្លាស់ប្តូរញឹកញាប់ជាងគេបំផុត?

ទឹកទន្លេ, គាត់បានឆ្លើយ, ហើយនិងចិត្តរបស់ស្រីៗ ។ តើរបស់អ្វីដែលគេត្រូវពន្យឺតពេលវេលាឲ្យបានវែងឆ្ងាយជាទីបំផុត ដែលគេអាចធ្វើទៅបាន ? គឺហារមាត់ខ្ញីប្រាក់ចំពោះមិត្តសំឡាញ់របស់គេ ។

តើរបស់អ្វីដែលគេត្រូវធ្វើនៅគ្រប់ទីកន្លែង ? –ឆ្លៀតឱកាសយលផលចំណេញ ពីរឿងល្អក្ដី បីរឿងអាក្រក់ក្ដីដែលកាលៈទេសៈរុញមកដល់ ។

តើអ្វីដែលបង្កើតឲ្យមានការមនោរម្យជាទីបំផុត ? –គឺពេលវេលា ។ អ្វីដែលលាល់កំបាំងជាទីបំផុត ? –គឺអនាគត ។ អ្វីដែលស្មោះត្រង់ជាទីបំផុត ? –ព្រះធរ–ណី ។ អ្វីដែលគ្មានការស្មោះត្រង់ជាទីបំផុត ? –សមុទ្រ ។

ថ្ងៃមួយ ហ្វូកៃយុស បាននិយាយប្រាប់គាត់ថា ៖ ខ្លួនគេចង់និយាយសារសងជាមួយនិងជនសុចរិតម្នាក់ ដើម្បីគ្រាន់ចង់ដឹងថា តើអ្នកស្មោះត្រង់មានអ្វីខ្លះនៅក្នុ–ងផែនគំនិតរបស់គេ ។

– លោកចង់ស្វែងរកដល់ណាក៏បានដែរ, ពីតាគុសឆ្លើយតប, ក៏ប៉ុន្ដែលោកច្បាស់ជាមិនអាចរកឃើញសោះឡើយ ។

ថ្ងៃមួយ ទៀរ៉េ, កូនប្រុសរបស់ពីតាគុស, បានទៅនៅក្នុងហាងកាត់សក់មួយនៅស្រុកគូម៉ីស ដែលពួកយុវជនច្រើនតែមកធ្វើការប្រជុំគ្នា ដើម្បីជជែកដោះស្រាយអំពីព្រឹត្តិការណ៍នានា, ស្រាប់តែកម្មករម្នាក់ ដោយមិនបានជាគិត បានចោលពូ–ថៅមួយហើរទៅពុះក្បាលទៀរ៉េជាពីរចំណែក ។

បួកអ្នកស្រុកគូម៉ីសក៏បានដេញតាមចាប់ឃាតករ ហើយនាំខ្លួនវាយកមកឲ្យឪពុករបស់អ្នករងគ្រោះ ។ ពីតាគុសបន្ទាប់ពីបានជ្រាបពីគ្រប់កាលៈទេសៈនៃឧប្បត្តិ–ហេតុនេះរួចកាលណាហើយ ក៏បានរកឃើញថា ពុំមែនជាកំហុសអ្វីរបស់ជនដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើនេះទេ ។ គាត់ក៏បានលែងបុរសនេះឲ្យរួចខ្លួនទៅវិញ ពីព្រោះថា, គាត់ពោល, កំហុសអ្វីដែលបានប្រព្រឹត្តដោយគ្មានចេតនា គួរតែលើកលែងទោសឲ្យ, ចំណែកអ្នកដែលគិតសងសឹកក្នុងរឿងនេះ អាចក្លាយទៅជាអ្នកមានទោស ពីព្រោះតែបានដាក់ទណ្ឌកម្មដោយអយុត្តិធម៌ទៅលើជនម្នាក់ដែលគ្មានទោសពៃរ៍ ។

ជួនកាលពីតាគុសមានការកំសាន្តសប្បាយក្នុងការសរសេរកំណាព្យ ។ គាត់បាននិពន្ធច្បាប់របស់គាត់ ព្រមទាំងសៀវភៅរបស់គាត់ជាច្រើន ជាកំណាព្យ ។ ការហាត់ប្រាណដែលជាចំណូលចិត្តរបស់គាត់ជាប្រក្រតី គឺការបង្វិលត្បាល់ដើម្បីកិនស្រូវសាឡី ។ គឺគាត់នេះហើយ ដែលបានធ្វើជាគ្រូបង្ហាត់បង្រៀនដល់ជនឈ្មោះហ្វេរីស៊ីដ ដែលអ្នកផងបានចាត់ទុកថា ជាអ្នកចេះដឹងម្នាក់នៅក្នុងចំណោមអ្នកប្រាជ្ញនៃប្រទេសក្រិក ៖ សេចក្ដីស្លាប់របស់ហ្វេរីស៊ីដ ជាព្រឹត្តិការណ៍មួយដ៏អស្ចារ្យខ្លាំងណាស់ ។

គេបានតំណាលថា ថ្ងៃមួយ នៅពេលដែលភ្លើងសង្គ្រាមឆេះសន្ធោរសន្ធៅរវាងពួកជនអេហ្សេសនិងពួកម៉ាណេស៊ី, ហ្សេរីស៊ីដដែលជាមនុស្សជាទីស្រឡាញ់របស់ពួកអេហ្សេស បានជួបប្រទះនឹងបុរសម្នាក់តាមផ្លូវដំណើររបស់គាត់ ។ លុះពេលគាត់បានដឹងថា ជននេះមកពីស្រុកអេហ្សេស គាត់ក៏ពោលឡើងថា ៖

– ចាប់ខ្ញុំអូសពីជើងទៅមុន... ហើយនាំខ្ញុំរហូតដល់ស្រុកម៉ាណេស៊ី... ហើយចូរត្រឡប់ទៅស្រុកអេហ្សេសវិញដើម្បីនិយាយរាយរាប់ប្រាប់ពួកអេហ្សេសពីរបៀបឃោរឃៅយ៉ាងណាដែលគេបានធ្វើបាបហ្សេរីស៊ីដ ៖ « ប្រាប់ពួកគេផង កុំភ្លេចយកខ្ញុំទៅកប់ នៅពេលដែលពួកគេទទួលជ័យជំនះរួចហើយ ។ អ្នកដំណើរក៏អូសយកហ្សេរីស៊ីដឆ្ពោះទៅគោលដៅ... រួចហើយគេក៏ត្រឡប់ទៅរាយការណ៍ប្រាប់ពួកអេហ្សេស អំពីដំណើរការអាក្រក់ ដែលធ្លាក់ទៅដល់រូបគាត់ ។ ថ្ងៃស្អែកឡើង ពួកអេហ្សេសក៏បានធ្វើការវាយប្រយុទ្ធយ៉ាងខ្លាំងទៅលើពួកម៉ាណេស៊ី, ហើយក៏បានទទួលជោគជ័យយ៉ាងត្រចះត្រចង់ទៅលើពួកសត្រូវរបស់គេ ។ បន្ទាប់មកពួកគេក៏បានស្វះស្វែងជាប្រញាប់ទៅទីកន្លែងដែលគេបានទុកចោលហ្សេរីស៊ីដ ។ គេឃើញបុរសនេះស្លាប់នៅនឹងកន្លែង... ពួកគេក៏នាំយកសពទៅធ្វើបុណ្យឈាបនកិច្ចមួយគគ្រឹកគគ្រេងអធិកអធម ។

ពីតាគុសបានចូលមរណកាលនៅលើកោះឡេសបូស ក្នុងជន្មាយុ៧០ឆ្នាំ ។ គឺនៅក្នុងអូឡាំព្យ៉ាដទី៥២ ។៚

*   *

*